

DI TÍCH MIẾU ẤP AN HÒA Ở SƠN PHONG

Lê Thị Ngọc Hương

Di tích miếu ấp An Hòa nằm ở khối An Hòa - Phường Sơn Phong, được ghi vào danh mục di tích - danh thắng của Thành phố từ năm 2000. Đây là di tích được người dân khối An Hòa phụng cúng, chăm lo hương khói thường xuyên.

Theo các vị cao niên sinh sống gần ngôi miếu cho biết, nguyên trước đây ngôi miếu nằm ở vị trí nhà lao Hội An và được xây dựng vào thời gian trước miếu ông Cọp. Thời kỳ kháng chiến chống Mỹ, di tích được những người cai quản lao xá di dời ra vị trí như bây giờ. Hiện nay, chưa có tài liệu nào cho biết chính xác thời gian xây

dân ở, phía sau ngôi miếu là khu gia binh. Các ông Hà Văn Lạng, Nguyễn Ích, Nguyễn Mít, Phan Minh Sành đã đứng ra xây dựng ngôi miếu này. Danh sách những người đóng góp xây dựng miếu được khắc trên bia đá gắn trên tường phía tây ngôi miếu, nhưng sau giải phóng người dân tô lấp lại bằng xi măng.

Trước năm 1975, phía trước ngôi miếu có bình phong hình con cạp, có 4 trụ biểu lớn hình trụ tròn và một giếng nước nằm phía bên phải di tích. Sau năm 1975, các hạng mục này không còn, chỉ còn lại ngôi miếu như hiện nay.

Từ khi xây dựng cho đến nay, miếu chưa trùng tu lớn lần nào, chỉ tu bổ một số hạng mục như lát nền gạch thay cho nền xi măng xuống cấp (năm 2012), lắp thêm bộ cửa sắt bảo vệ di tích, dặm vá lại những vị trí hư hỏng nhẹ, quét vôi, trang trí di tích hằng năm.

dựng ngôi miếu. Tuy nhiên, theo hồi ức của một số vị cao tuổi, di tích hiện nay được xây dựng vào khoảng trước năm 1960. Trước khi xây dựng ngôi miếu, khu vực này là vùng đất cát, chưa có

Di tích có mặt tiền quay về hướng Nam. Các mặt phía Nam, Đông, Tây giáp đường bê tông, phía Bắc giáp nhà ông Nguyễn Cư. Tổng thể khuôn viên miếu gồm có miếu và sân miếu, không có hàng rào bảo vệ.

Sân miếu được lát xi măng, chiều dài 660cm, chiều rộng 600cm, có đặt một đỉnh hương trước sân.

Miếu có chính điện và hậu tẩm với tổng kích thước là 660 x 603cm, tường quét vôi màu vàng. Miếu có 03 cửa bằng song sắt, kích thước lần lượt từ trái sang phải là 150 x 220cm, 170 x 220cm, 150 x 220cm. Bên trên cửa giữa có gắn chữ Hán: 福 (Phúc), phía trên gắn 3 chữ quốc ngữ “An Hòa tự”. Trụ 2 bên cửa giữa đắp nổi cặp liên đới:

- Nguyên văn:

美灵秀氣千秋永遠沐神恩。
廟宇尊嚴萬??存???

- Phiên âm:

Mỹ linh tú khí thiên thu vĩnh viễn
mộc thần ân

Miếu vũ tôn nghiêm vạn ?? tồn ?

??

Chính điện có 2 lối vào ở bên hông, dạng hình chữ nhật (cánh cửa bằng chất liệu sắt, kích thước các cửa bằng nhau là 57,5 x 185cm). Nền miếu lát gạch, tường tô trát bằng vôi.

Phần mái chính điện lợp ngói móc, trên bờ nóc và bờ hồi trang trí con giống theo đề tài “*Lưỡng long tranh châu*”, bờ hồi đắp thẳng, không giắt cấp. Hệ đỡ mái và chịu lực bằng gỗ gồm các thanh đòn tay, đòn dông, rui, mè (8 đòn tay vuông, 1 đòn dông, 12 rui, 2 xiên ngang, 19 thanh mè).

Bên trong miếu có 3 gian thờ: Hậu vãng, Tiền vãng và Hậu tẩm. Bàn thờ Hậu vãng nằm bên phải di tích, ở giữa đắp nổi chữ Hán: 後往 (Hậu vãng). Bàn thờ Tiền vãng nằm bên trái, ở giữa đắp nổi chữ Hán: 前往 (Tiền Vãng). Bộ thờ xây bằng xi măng,

kích thước các bộ thờ bằng nhau, cao: 85cm, dài: 101cm, rộng: 45,5cm.

Lối vào hậu tẩm được ngăn bởi bộ cửa bằng gỗ, màu đỏ, lối vào rộng 174cm, cao 210cm (*cửa gỗ có chiều cao 207cm, bề rộng 85cm, dày 3,5cm*). Phía trên lối vào đắp bức hoành đề chữ Hán:

Nguyên văn: 安和邑

Phiên âm: An Hòa ấp

Hai bên có hai liễn đối chữ Hán:

- Nguyên văn:

神恩曜曜四民? 仰應玄機

聖德巍巍千載扶持靈顯嘯

- Phiên âm:

Thần ân diệu diệu tứ dân ?
ngưỡng ứng huyền cơ

Thánh đức nguy nguy thiên tải
phù trì linh hiển hách.

Hậu tẩm gồm ba bộ thờ, chính giữa thờ Thần, hai bên thờ Tả ban (左班) và Hữu ban (右班). Ở giữa hậu tẩm đắp nổi chữ Hán: 神 (*Thần*). Xung quanh khám thờ chính giữa đề các chữ Hán:

- Nguyên văn:

爐前香火萬年新

? 上英靈千古在

- Phiên âm:

Lô tiền hương hỏa vạn niên tân

? thượng anh linh thiên cổ tại

Phía trên khám thờ đề: 妙玄機
(*Diệu Huyền Cơ*), 祭如在 (*Tế Như Tại*), 靈感應 (*Linh Cảm Ứng*)

Bộ thờ chính giữa trang trí đồ án hình con rồng ở quần bàn. Bộ thờ tả ban trang trí đồ án hình hoa sen, bộ thờ hữu ban trang trí đồ án hình trái đào ở quần bàn. Phần mái hậu tẩm đồ bê tông cuốn vòm, trên mái đắp bê tông giả ngôi âm dương.

Di tích được người dân cúng tế xuân vào ngày 19 - 20 tháng Giêng hằng năm. Các ngày lễ tết, mùng 5/5 hay ngày rằm, mùng 1 hằng tháng được mở cửa để bà con đến thắp hương.

Miếu là nơi sinh hoạt văn hóa tín ngưỡng của cư dân địa phương. Không những vậy, đây còn là mạch nối cho sự gắn kết cộng đồng cư dân thông qua việc tổ chức cúng tế, hoạt động tu sửa, chăm lo hương khói. Sự hiện diện miếu ấp thể hiện tính đa dạng trong đời sống văn hóa tín ngưỡng của cư dân địa phương, đồng thời góp phần làm phong phú các loại hình di tích kiến trúc ở Hội An.